

DOLGOZNI JÓ!

SEGÉDLET A MUNKAFÜZET HASZNÁLATÁHOZ

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TÁRS PROJEKT
Szociális és munkaügyi, területi lefedésű
széchenyi köznevelési és helyi köznevelési

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001
kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi
férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely
kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

2018

A kiadványt írta:
Farkasné Gönczi Rita
Szemők Krisztina

**Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért
Közhasznú Nonprofit Kft.**

1138 Budapest, Váci út 191.

Telefon: +36 1 450 3230, +36 1 450 3240

E-mail: titkarsag@fszk.hu

Weboldal: www.fszk.hu

A KÖNNYEN ÉRTHETŐ KOMMUNIKÁCIÓRÓL

A *Dolgozni jó!* című munkafüzet sorozatot a köznyelvi forma mellett a könnyen érthető kommunikáció két nyelvi szintjén készítettük el, így segítséget nyújtva a megértési nehézséggel élő személyek információhoz jutásában. Továbbá, egy összevont könnyen érthető munkafüzet készült, amely a témával kapcsolatos mondatokat és képeket tartalmaz.

„A könnyen érthető kommunikáció a köznyelvben megjelenő információ fontos tartalomegységeinek megjelenítése, vagy önálló információs tartalom kidolgozása egyszerű, letisztult formában, mely az információ megértését szolgálja. Az információ könnyen érthető kommunikáció alkalmazásával történő feldolgozását az adaptáció tartalmi és formai szabályainak betartása mellett a képek és illusztrációk adekvát alkalmazása segíti.

A könnyen érthető kommunikáció szövegének megjelenési formája eltérő lehet, például könnyen érthető olvasmány, vagy könnyen érthető beszéd. Az eltérő megjelenési formák esetén az alkalmazási alapelvek és fő szabályok azonosak” (Farkasné Gönczi, 2018, 70.¹)

Az előző definíció értelmében a könnyen érthető kommunikáció az egyenlő esélyű hozzáférés érdekében kidolgozott infokommunikációs akadálymentesítő eszköz. Ennek értelmében az eredeti tájékoztató füzet mondatai rövidebb megfogalmazásban jelennek meg, értelmezhetőbb tagolásban.

Az egymást követő mondatokban megjelenő szóismétlések gyenge emlékezet esetén segítenek a szöveg tartalmának megtartásában.

¹ Farkasné Gönczi R. (2018). A könnyen érthető kommunikáció fogalma és szabályrendszere nemzetközi és hazai példák, illetve magyar tapasztalati szakértők javaslatai alapján. *Gyógypedagógiai Szemle*, 46.(2), 64-76.

VISSZACSATOLÁSI LEHETŐSÉGEK A KÖNNYEN ÉRTHETŐ FÜZETEK ÉS AZ ÖSSZEVONT MUNKAFÜZET FELDOLGOZÁSA SORÁN

A könnyen érthető kommunikációval készült füzet esetén is érdemes a közös munka során időről időre, rákérdezéssel meggyőződni az érintett személy szövegértéséről. Az eldöntendő kérdések helyett értelmező kérdéssel tárjuk fel, hogy érti-e a kérdést a személy. Például: tudna-e mondani egy példát a kérdésre az életéből, vagy el tudná-e mondani a saját szavaival, hogy miről szólhat az adott szövegrész?

A kérdések feltevésekor a következő módszerek alkalmazhatóak a biztosabb megértés érdekében.

A kérdezés során a kérdezett személy viselkedése fontos jelzéseket adhat, ezért – ha csak lehet – a kérdés feltevésekor javasolt a személy megfigyelése.

A szemkontaktust nem minden ember viseli jól, ezért ezt már a közös munka elején érdemes tisztázni, illetve az első szakaszban, ha érzékeli, hogy ez feszültséget okoz, akkor mellőzni szükséges (például több autista személy kerüli a tekintetet). A megfigyelés eredményét felhasználva lehet kialakítani a közös munkához szükséges biztonságos, nyugodt légkört.

ÁLTALÁNOS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI FORMA A FÜZETEK FELDOLGOZÁSA SORÁN

A *Dolgozni jó!* című könnyen érthető füzetek megértését segíti a megszokottól eltérő, lassabb, de nem túl lassú beszéd, értelmező tagolással és intenzívebb hanglejtéssel. A szövegrészekhez értelmező magyarázat vagy példa biztosítása javasolt. A közös munka során alkalmazott magyarázatok szükség esetén történő ismétlése, gyakori alkalmazása a könnyen érthető

kommunikációban megengedett, szükségszerű, bátran alkalmazható.

A közös munka során időre lehet szükség a füzet szövegeinek értelmezésére, ezért érdemes rendszeresen fél perces szünetet tartani nagyobb szövegegységek esetén, illetve a válasz is lehet, hogy néhány másodperces csend után érkezik. Minden esetben a kikérdezett tempóját szükséges követni.

A füzetek feldolgozását célzó közös munka során érdemes a füzetekben szereplő képeket alkalmazni az egyértelmű feladatértelmezés érdekében.

A füzetek szövegein túlmutató magyarázat esetén a következő mondatalkotási szempontok az irányadók:

- rövid, tömör mondat, lehetőleg tőmondat alkalmazása;
- mindennapos szavak alkalmazása;
- idegen szavak és mozaikszavak kerülése, szükség esetén magyarázata;

- nagyobb mennyiségek elkerülése;
- értelmezés esetén egyszerű, képszerűsíthető magyarázat vagy példa biztosítása;
- az elvont fogalmak és kifejezések kerülése (pl. falra hányt borsó – a kikérdezett szó szerint értelmezheti a mondatot);
- a jelen idő alkalmazása döntően, mivel a múlt és a jövő ideje sokszor beláthatatlan lehet.

A füzetek feldolgozása során felmerülő értelmezési bizonytalanság esetén az érintett személy bizalmi embere segíthet. Fontos, hogy az érintett személy határozza meg a támogató személyét, és megbízzon benne.

FELADATTÁR

A feladattár feladatötleteket tartalmaz a *Dolgozni jó!* című munkafüzet feldolgozásához.

Jelen segédlet a 3. szintű könnyen érthető kommunikációval készült *Dolgozni jó!* című munkafüzet tartalmát dolgozza fel. A munkafüzet mondatai és képei önállóan és együtt is alkalmazhatóak a munka világára történő felkészülésben. Ennek értelmében a munkafüzet lapjai külön is használhatóak, a mondatok kivágva egyesével is feldolgozhatók.

A következőkben néhány feladatformát mutatunk be, amelyek jól alkalmazhatóak a munkavállalás témájának feldolgozásához. A feladatok akár azonos formában, akár az egyéni igényekre szabottan alkalmazhatóak.

I. EGYÉNI FELADATOK

1. Szöveg és kép egyeztetése

Feladat leírása: A munkafüzetben található mondatok és képek kivágását követően terítsék ki az asztalra azokat!

- a) A segítő a mondatcsíkokat tegye helyes sorrendbe, a foglalkozáson részt vevő személy pedig párosítsa hozzá a képeket.
- b) A segítő a képeket tegye helyes sorrendbe, a foglalkozáson részt vevő személy pedig párosítsa hozzá a mondatcsíkokat.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a kiválasztott munkafüzetből.

2. Szerialitás

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket! Terítsék ki az asztalra!

- a) A foglalkozáson részt vevő személy tegye helyes sorrendbe a képeket.
- b) A foglalkozáson részt vevő személy tegye helyes sorrendbe a mondatcsíkokat.
- c) A foglalkozáson részt vevő személy tegye helyes sorrendbe, és párosítsa is össze a képeket és a mondatcsíkokat.

Eszközигény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből.

3. A kiválasztott téma elmesélése a képek alapján, saját szavakkal, szükség szerinti segítséggel

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket! Terítsék ki az asztalra!

A kiválasztott téma képeit a segítő és a foglalkozáson részt vevő személy tegye helyes sorrendbe, és meséljék el, miről szólnak.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből.

4. A kiválasztott téma elmesélése a képek alapján, saját szavakkal, segítség nélkül

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található képeket! Terítsék ki az asztalra!

A kiválasztott téma képeit a foglalkozáson részt vevő személy tegye helyes sorrendbe, és segítségével mesélje el, miről szólnak.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből.

5. Érintett személy meséli el egy társának, hogy miért is jó dolgozni

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket! Terítsék ki az asztalra!

- a) Az érintett személy mondja el egy társának a képek segítségével, miért jó dolgozni.
- b) Az érintett személy mondja el egy társának a mondatcsíkok segítségével, miért jó dolgozni.
- c) Az érintett személy mondja el egy társának a képek vagy a mondatcsíkok segítségével, miért jó dolgozni, a társ pedig tegye a mondatcsíkok vagy képek mellé a megfelelő párt.

Ugyanezt játszhatják a füzet többi mondatcsíkjaival, képeivel is.

Eszközigeny: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből.

6. Napirend összeállítása

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket! Terítsék ki az asztalra a napirendi táblával együtt!

- a) A foglalkozáson részt vevő személy helyezze a képeket a napirendi táblára a megfelelő sorrendben.
- b) A foglalkozáson részt vevő személy helyezze a mondatcsíkokat a napirendi táblára a megfelelő sorrendben.
- c) Az foglalkozáson részt vevő személy helyezze a képeket és hozzájuk párosítva a mondatcsíkokat a napirendi táblára a megfelelő sorrendben.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek, napirendi tábla a munkafüzetből.

7. Szivárványos pókháló készítése

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket! Tegyenek az asztalra egy nagy papírlapot! Összekeverve tegyék egyik oszlopba a képeket, másikba a mondatcsíkokat!

A foglalkozáson részt vevő személyek vastag színes filcekkal kössék össze a párokat.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből, A3 méretű vagy annál nagyobb papír, vastag, színes filcek.

8. A történet kiegészítése

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket!

- a) A segítő tegye ki helyes sorrendben a képeket, de hagyjon ki belőlük néhányat. A foglalkozáson részt vevő személy keresse meg a kimaradt képek helyét, és a helyes sorrendnek megfelelően illessze be azokat.

- b) A segítő tegye ki helyes sorrendben a mondatcsíkokat, de hagyjon ki belőlük néhányat. A foglalkozáson részt vevő személy keresse meg a kimaradt mondatcsíkok helyét, és a helyes sorrendnek megfelelően illessze be azokat.
- c) A segítő tegye ki helyes sorrendben a képeket, de hagyjon ki belőlük néhányat. A foglalkozáson részt vevő személy keresse meg a kimaradt képekhez tartozó mondatcsíkokat, és a helyes sorrendnek megfelelően illessze be azokat.
- d) A segítő tegye ki helyes sorrendben a mondatcsíkokat, de hagyjon ki belőlük néhányat. A foglalkozáson részt vevő személy keresse meg a kimaradt mondatcsíkokhoz tartozó képeket, és a helyes sorrendnek megfelelően illessze be azokat.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből.

9. A vágyott munka

Feladat leírása: Régi újságokban, magazinokban keressenek a foglalkozásokkal kapcsolatos képeket! Vágják ki, ragasszák nagyobb kartonra, füzetbe! Beszéljék meg, mit látnak a képeken, ki milyen munkát szeretne végezni!

Eszközigény: régi újságok, magazinok, ollók, karton vagy füzet, ragasztó.

10. Ami engem érdekel

Feladat leírása: A foglalkozáson részt vevő személy kérje meg például a segítőjét, barátját, testvérét, szülőjét, hogy készítsen róla néhány fényképet, miközben azt a feladatot végzi, amit nagyon szeret. Több ilyen elfoglaltságot is választhat.

Nyomtassák ki az elkészült képeket! Ragasszák fel kartonra, vagy egy füzetbe!

Eszközigény: fényképezőgép vagy mobiltelefon, számítógép, nyomtató, olló, ragasztó, karton vagy füzet.

11.Saját napirend

Feladat leírása: A foglalkozáson részt vevő személy kérje meg például a segítőjét, barátját, testvérét, szülőjét, hogy készítsen róla néhány fényképet úgy, hogy követhető legyen, mit csinál reggeltől estig.

Nyomtassák ki a képeket, és a napirendi tábla segítségével a saját fotókból állítsák össze a napirendet a felkeléstől kezdve a lefekvésig!

Eszközigény: fényképezőgép vagy mobiltelefon, számítógép, nyomtató, olló, ragasztó, karton vagy füzet.

12. Saját munka, munkahely bemutatása

Feladat leírása: A foglalkozáson részt vevő személy kérje meg például a segítőjét, barátját, testvérét, szülőjét, hogy készítsen róla néhány fényképet, miközben dolgozik. Mutasson be egy-egy munkafolyamatot vagy a teljes tevékenységet, amit a munkahelyén végez.

Nyomtassák ki a képeket! Ragasszák fel kartonra, vagy egy füzetbe!

Eszközигény: fényképezőgép vagy mobiltelefon, számítógép, nyomtató, olló, ragasztó, karton vagy füzet.

II. CSOPORTOS FELADATOK

1. Közös történetmesélés a képek vagy a mondatcsíkok segítségével

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket!

- a) Minden, a foglalkozáson részt vevő személy húzzon egy képet. Beszéljék meg, mi látható a képen, majd álljanak a történések vagy más fókusz szerint helyes sorrendbe. Meséljék el közösen a történetet.
- b) Minden, a foglalkozáson résztvevő személy húzzon egy mondatcsíkot. Beszéljék meg a mondatcsíkok tartalmát, majd álljanak a történéseknek vagy más fókuszuknak megfelelő sorrendbe. Meséljék el közösen a történetet.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből, nagyobb tér ahol mindenki felállhat, könnyen mozoghat.

2. Közös történetmesélés a képek és a mondatcsíkok segítségével

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található mondatokat és képeket!

Minden érintett személy húzzon egy képet vagy mondatcsíkot magának. A terem egyik felébe álljanak azok, akik képet húztak, a másikba, akik mondatcsíkot. Beszéljék meg a képeket húzókkal, hogy mit ábrázol a kép, majd álljanak a történéseknek vagy más fókuszoknak megfelelő sorrendbe.

Beszéljék meg a mondatcsíkot húzókkal a mondatok tartalmát, majd keresse meg mindenki, hogy melyik kép a párja. Meséljék el közösen a történetet.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből, nagyobb tér, ahol mindenki felállhat, könnyen mozoghat.

3. Napirend elkészítése, eljátszása

Feladat leírása: Vágják ki a munkafüzetben található, a napirendre vonatkozó mondatokat és képeket!

Minden, a foglalkozáson részt vevő személy húzzon egy képet vagy mondatcsíkot magának. A terem egyik felébe álljanak azok, akik képet húztak, a másikba, akik mondatcsíkot.

Beszélgék meg a képeket húzókkal, hogy mit ábrázol a kép, majd álljanak a napirendnek megfelelő helyes sorrendbe. A mondatcsíkot húzókkal beszéljék meg a mondatok tartalmát, majd keresse meg mindenki, hogy melyik kép a párja.

Játsszák el a történetet a résztvevők. Pl. ahogy reggel felkelnek, megmosakszanak, felöltöznek, munkába, iskolába indulnak stb.

Eszközigény: mondatcsíkok, a mondatokhoz tartozó képek a munkafüzetből, nagyobb tér, ahol mindenki felállhat, könnyen mozoghat.

